

נגמר הדין פרק ששי סנהדרין

מד.

1. חטא ישראל וגם עברו את ברית אשר צויתם אותם וגו' לקחו מן החרם וגם נבנו וגם בחשו וגם שמו בכליהם: יהושע ז יא
2. ועל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה תפיש ההוא מעמיה את בריתו הפרי: בראשית ז די
3. והיה העלף בחרם ישרף באש אתו ואת כל אשר לו כי עבר את ברית יי וכי עשה נבלה בישראל: יהושע ז טו
4. והוציאו את הנער אל פתח בית אביה וסקלוהו אנשי עירא באבנים ומתה כי עשתה נבלה בישראל לזנות בית אביה ובערתה הרע מקרבך: דברים כ כא
5. ויקח יהושע את עבן זו ורח ואת הסף ואת האדרת ואת לשון התיבה ואת בניו ואת בניו ואת שורו ואת חמרו ואת צאנו ואת אהלו ואת כל אשר לו וכל ישראל עמו ויצלו אתם מעוק עבדו: יהושע ז כז
6. ויאמר יהושע מה עברתם יעקב יי ביום הזה ורגמתם אתו כל ישראל אבן וחרפו אתם באש וסקלו אתם באבנים: יהושע ז כה
7. ויארא בשלל אדרת שבער אתה טובה ומאתים שקלים סף ולשון ורב אחד חמשים שקלים משקלו ואתמדם ואתמדם והגם טמנים בארץ בתוך האהלי ויחבטו תחתיה: יהושע ז כא
8. ויחזקו מותו האהלי ויבאום אל יהושע ואל כל בני ישראל ויחבטו לפניו יי: יהושע ז כג
9. ויבי מהם אנשי העי בשלשים ושישה איש וירדום לפני השער עד השברים ויבום מפורד וימס לבב העם והיה לקים: יהושע ז ה
10. ותחזקו ידך רש ועשיר יענה עוזו: משלי יח כב
11. ועמדו פניהם ויפלטו ויעצרו המגפה: תהלים קל
12. והיה המתים במגפה ארבעה ופשימים אלה: מדבר כה ט
13. ויאמר יהושע איה אדני אלדום למת העברת העברי את העם הזה את הירדן לתת אתנו ביד האמרי להאבידנו ולו האלנו וישב בעבר הירדן: יהושע ז י
14. ויחבטו משה אל יי ויאמר אדני למת הרעתה לעם הזה למת זה שלחתי: שמות כב
15. ויאמר יי אל יהושע קם לך למת זה אתה נפל על פניה: יהושע ז י
16. והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים האלה אשר אנכי מצוה אתכם היום בחר עיבד ושרת אותם בשיר: דברים כז ד
17. כאשר צוה יי את משה עבדו בן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא חסר דבר מכל אשר צוה יי את משה: יהושע יא טו
18. ועשית לעי ולמלכה באשר עשית ליריחו ולמלכה וגו' ארצה וישתחו ויבי עבד הכי והאמר רבי יוחנן י

דנסתרות משעברו ונגלות לעולם אמר ליה רבי נחמיה וכו ענש על הנסתר והלא כבר נאמר עד עולם ואי קאי עד עולם הנסתרות ע"כ יש השוותן דצואתו ענין דקאי אנגלות קאי הנסתרות דנסתרות קאי צוה אס איתא דקאי אצויהויהויה אלף ודאי לא קאי הנסתרות כלל שזו היא הסברה דלא מיענשי אצויהויהויה עליוהי לעולם ולא כתיב נסתרות אלף להקיש להו נגלות דכסס של ענש על הנסתרות קודם שעברו שזו הסברה כך לא ענש על הנגלות ולהכי איתא היקש ונקודה דאי לאו נקודה היא דאיהי היקש דלא מיענשי עונשא רבא אלל וטוטא מיענשי לפי שהיה ללא נמחות קמ"ל נקודה דלא מיענשי כלל ולפי' נקודה דעיין לא ימישז לר' נחמיה:

ואתם ריחקתם ששים מילין.
דהר גרזים והר עיזן היו רחוקים ששים מיל מן הירדן כדאיתא דפרק אלו נאמרין (פוטו) דף לו.) ויש לתמוה והלא כדן עשה דהא כתיב והיה עצרכם את הירדן תקימו את האבנים אלף אשר אנכי מצוה עבדך ויהי עיזן עבדך ומה היה יכול לעשות שלל מאלף הר גרזים והר עיזן עד שס וצפרק אלו נאמרין פליגי תנאי דתניא הלל המה עבדך הירדן מעבד הירדן ואלך דברי ר' יהודה פירוש צרחוק מן הירדן היושז עצרבה אלו הר גרזים והר עיזן שישז עבדך כן כותים ר"א אומר הלל המה עבדך הירדן סמוך לירדן דאי מעבד הירדן ואלך והכתיב והיה עצרכם את הירדן וס"ל לר"א דהר גרזים והר עיזן שצמון לירדן דבר המנוב ושנים היו וצירושלמי אמר מה מקיים רבי אליעזר הר גרזים והר עיזן צ' גבשושית עשו וקראו לאתה הר גרזים ולאחת הר עיזן על דמיה דר' יהודה ששים מיל הלכו צואתו היום על דמיה דר' אליעזר לא זו ממקום והשתא ר' שילא דהכא סבר דקראי כר' אליעזר והיה לו להושיע לעשות כן והוא הלך להר גרזים והר עיזן שצין הכותים ורז דלמור הכא דיהושע פסיר עצד מני סבר כרבי יהודה או כר' אליעזר:

חיישינן שמא שד הוא. דוקא צדקות וצהרים מקום שאין בני אדם מנויין דשכיחי שם שדים אפי' ציוס כדהיה דפ' צמרל דיצמות (דף קכז.) וסס שעלה להר אלל צעיר אפילו צלילה לא חיישין דאי לאו הכי היאך אדם עומד על שום לחציו צלילה והיאך אשה מתגרשת צלילה והא דלא משני הכא דמוז לה צוואה דצוואה כדמשני (דיצמות סס) משום דאין צוואה ניכרת צלילה: הא

עין מ"ט איענוש. ישראל עליה הלא מן הנסתרות היא: חטא ישראל. מלל אמר חטא העם עדיין שס קדושתם עליה: חילפי. אורטי"א"ש: מושך צעירה. משך את עור אמתו ממיד עד שנשמצרה ויכסתה את ראש הגיד כדי שלא יראה מהול: פשיטא. הא ר' אלעזר גופיה אמר דעבר על כל המורה: לא פקר. לא הפקיר עמו כל כך: צעירה המאורסה כתיב כי עשמה נצלה צישראל: כולי האי. רע לשמים ורע לצריות צייש את משפחה ולאוסרה על צעלה: דייסה נערה המאורסה. נטעו לסקלו: לרדוף. שיראו את קלקולו ויהרו צעלמן ולא יוספו למעול צהרס: כדאוי לשיפס. כסף וזהב צגדים: כדאוי לסקילה. הוא שורו וצנהמוי.

וקנס היה לרדות את האחרים: **אילעל דמלחא.** טליט של אמר נקי צן יומו ושמכנין אותו למילת מלכזשים לצוש שלל יתלכלך צמרו: **סרבנא דזריפא.** צבוע צנרף שקורין אלו"ס: זה משה. כשהיה צריך לצקת רחמים על ישראל היה מדבר צלשון רכה: פליטו. דין: ולו הואלנו. ולואי שהואלנו ליסז ולא לעבור את הירדן משמע שטוב היה לנו שלל לקיים מצוותך שאמרת לנו קוס עבור את הירדן: קוס לך. משלך ומידך היתה זאת להס שאף צשצילך וענשו שלל קיימת את דברי: ריחקתם ששים מיל הר גרזים והר עיזן רחוקים ששים מיל מן הירדן צמכמת סוטה (דף לו.) וסס הקימו את האבנים: כן עשה יהושע. מקרא כחזב כן ולא יפה דרש רבי שילא שיהושע שיה: אשה גרמה להס. שלל היה לך לאסור עליהס צמת יריחו: וסינו דקאמר לנו צעי. רק שללה וצמתה צחזו שלל תחריטם עור: הוי עידי. דמשמחיה לאדם צלילה דכין דלמור לו הלנו אתה אס לרנינו (יהושע ה) מכלל צלילה הוא דאי ציממא וכי לא היה מניר צין שרי ישראל לשרי אומות העולם: שמא שד הוא. ואין מוציאין שם שמים על המזיק ועלום שס שמים הוא שנלמא (שופטים ו) ויקרא לו ה' שלום וכ"ש שאין משמחיה דדומה כמשמחיה לשעירים: אמר

לא נאמר אלא כשלשים ויששה איש אלא זה יאיר בן מנשה ששקול כנגד רובה של סנהדרין אמר רב נחמן אמר רב מאי דכתיב ויבן יענה עזות זה יהושע מאי טעמא אילמא משום דכתיב ויציקום לפני ה' ואמר רב נחמן בא וחבטן לפני המקום אמו פנחס לא עבד הכי ויחזקו אלף ויתפלל לא אלא ויפלל מלמד שעשה פלילות עם קונו בא וחבטן לפני המקום אמר לפני רבונו של עולם על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מיישראל דכתיב ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף ואלא מהכא ¹³למה העברת העבד את העם הזה את הירדן משה נמי מימר אמר ¹⁴למה הרעתה לעם הזה אלא מהכא ¹⁵ולו הוואלנו ונשב בעבר הירדן ויאמר ה' אל יהושע קום לך דריש ר' שילא א"ל הקב"ה שלך קשה משלהם אני אמרתי ¹⁶והיה בעברכם את הירדן תקימו ואתם ריחקתם מ' מיל בתר דנפק אוקים רב אמורא עליה ודרש ¹⁷כאשר צוה ה' את משה עבדו כן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא הסיר דבר מכל אשר צוה ה' את משה א"כ מה ת"ל קום לך א"ל אתה גרמת להם והיינו דקאמר ליה בעי ¹⁸ועשית לעי ולמלכה כאשר עשית ליריחו ולמלכה וגו' ¹⁹ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא וגו' ²⁰ויאמר לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי [ויפול יהושע אל פניו ארצה וישתחו] היכי עבד הכי והאמר רבי יוחנן ²¹אסור לו לאדם שיתן שלום לחבירו לבליה חיישינן שמא שד הוא שאני התם דקאמר ליה אני שר צבא ה' עתה באתי וגו' ודילמא משקרי גמירי דלא מפקי שם שמים לבטלה א"ל

- (א) ב"ס"א: במלכות) (ב) ב"צ"א: (א) ז"ל והמכין) (ד) לקמן פ"ג: (ה) מגילה ג. ע"ש, (ו) שמכנין צו למלכה, (ז) דף לג:.

לעוי רש"י
אורטי"א"ש [אורטי"א"ש]. ספרים. אל"ים. אלוס.

מוסף רש"י
פלילות. ריב (לקמן פ"ג).

רבינו הגנאל

מלשון חטא ישראל אפי' שוטטא ישראל קרי להו הרמנא. בני חלפי בין הדס רע צנרסין בין לולב הגזול. וגם עברו את בריתו וגם לקחו מן החיים וגם נבנו וגם בחשו וגם שמו בכליהם ה' גמ. מלמד שטוב על חמשה חומשי תורה. א"ל ריש גלותא לרב הונא עכן חטא בניו ובנותיו מה עשו שלחן יהושע. א"ל לויטעמך כל ישראל. אלא לרדותם. כלומר ליתרם כדכתיב וכל ישראל ישמעו ויראו. כתיב וישרפו אותם באש ויסקלו אותם באבנים תרתי עבד כהו אמר רבינא כנון בגדים וכלי בשריפה בעלי חיים בסקילה. תיב ויציקום לפני ה' מלמד שחבטן עמו ואמר רבן מקרא כחזב כן ולא יפה דרש רבי שילא שיהושע שיה: אשה גרמה להס. שלל היה לך לאסור עליהס צמת יריחו: וסינו דקאמר לנו צעי. רק שללה וצמתה צחזו שלל תחריטם עור: הוי עידי. דמשמחיה לאדם צלילה דכין דלמור לו הלנו אתה אס לרנינו (יהושע ה) מכלל צלילה הוא דאי ציממא וכי לא היה מניר צין שרי ישראל לשרי אומות העולם: שמא שד הוא. ואין מוציאין שם שמים על המזיק ועלום שס שמים הוא שנלמא (שופטים ו) ויקרא לו ה' שלום וכ"ש שאין משמחיה דדומה כמשמחיה לשעירים: אמר

לא נאמר אלא כשלשים ויששה איש אלא זה יאיר בן מנשה ששקול כנגד רובה של סנהדרין אמר רב נחמן אמר רב מאי דכתיב ויבן יענה עזות זה יהושע מאי טעמא אילמא משום דכתיב ויציקום לפני ה' ואמר רב נחמן בא וחבטן לפני המקום אמו פנחס לא עבד הכי ויחזקו אלף ויתפלל לא אלא ויפלל מלמד שעשה פלילות עם קונו בא וחבטן לפני המקום אמר לפני רבונו של עולם על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מיישראל דכתיב ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף ואלא מהכא ¹³למה העברת העבד את העם הזה את הירדן משה נמי מימר אמר ¹⁴למה הרעתה לעם הזה אלא מהכא ¹⁵ולו הוואלנו ונשב בעבר הירדן ויאמר ה' אל יהושע קום לך דריש ר' שילא א"ל הקב"ה שלך קשה משלהם אני אמרתי ¹⁶והיה בעברכם את הירדן תקימו ואתם ריחקתם מ' מיל בתר דנפק אוקים רב אמורא עליה ודרש ¹⁷כאשר צוה ה' את משה עבדו כן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא הסיר דבר מכל אשר צוה ה' את משה א"כ מה ת"ל קום לך א"ל אתה גרמת להם והיינו דקאמר ליה בעי ¹⁸ועשית לעי ולמלכה כאשר עשית ליריחו ולמלכה וגו' ¹⁹ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא וגו' ²⁰ויאמר לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי [ויפול יהושע אל פניו ארצה וישתחו] היכי עבד הכי והאמר רבי יוחנן ²¹אסור לו לאדם שיתן שלום לחבירו לבליה חיישינן שמא שד הוא שאני התם דקאמר ליה אני שר צבא ה' עתה באתי וגו' ודילמא משקרי גמירי דלא מפקי שם שמים לבטלה א"ל

כאשר עשית ליריחו ולמלכה רק שללה וצמתה צחזו שלל תחריטם עור: הוי עידי. דמשמחיה לאדם צלילה דכין דלמור לו הלנו אתה אס לרנינו (יהושע ה) מכלל צלילה הוא דאי ציממא וכי לא היה מניר צין שרי ישראל לשרי אומות העולם: שמא שד הוא. ואין מוציאין שם שמים על המזיק ועלום שס שמים הוא שנלמא (שופטים ו) ויקרא לו ה' שלום וכ"ש שאין משמחיה דדומה כמשמחיה לשעירים: אמר

19. והיה בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה איש עמד לגודו וחרבו שלופה בידו וילך ויהושע אליו ויאמר לו ה' הלנו אתה אם לצרינו: יהושע ה יג